

ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น ซึ่งการส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ถือเป็นเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จในการบริหารราชการให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและเอื้อต่อประโยชน์สุขของประชาชน เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ระบบราชการมีพลังในการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มาจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชนท้องถิ่น จะช่วยทำให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความใกล้ชิดกับประชาชน ได้รับทราบความต้องการและปัญหาที่แท้จริง ลดความขัดแย้งและการต่อต้าน ทั้งยังเป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ประชาชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

จากหลักการและความจำเป็นดังกล่าว ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีอำนาจและหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น ได้ยึดหลักการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จัดให้มีเวทีแสดงความคิดเห็นในการเสนอปัญหาความเดือดร้อน ความต้องการ ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี จัดให้มีเวทีประชุมประชาคมตำบล เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย แนวทางในการพัฒนาตำบล และจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการติดตาม ประเมินผลและมีการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

ในการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม ที่ผ่านมามีประชาชนผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม ส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชนหรือผู้มีตำแหน่งในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการหมู่บ้าน ประชาคมหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) เป็นต้น ส่วนจำนวนประชาชนผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปในลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น การมีส่วนร่วมในโครงการ การแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด

โครงการรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุ โครงการประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจำนวนมาก ในการมีส่วนร่วมโครงการ อบต.สัตยูจร ที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในช่วงระหว่างวันที่ 19 - 29 มีนาคม 2555 โดยให้ตัวแทนแต่ละครัวเรือนจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งคนเข้าร่วมประชุม พบว่า มีประชาชนเข้าร่วมค่อนข้างน้อย โดยในภาพรวมทั้งตำบล จำนวน 1,250 คน จาก 1,250 ครัวเรือน พบว่ามีผู้เข้าร่วมทั้งหมด 458 คน คิดเป็นร้อยละ 36.64 ของจำนวนตัวแทนครัวเรือนทั้งหมด (องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม, 2555ก : ไม่มีเลขหน้า)

จากสถิติการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อมที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นถึงปรากฏการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชน ที่การมีส่วนร่วมของประชาชนมีลักษณะที่แตกต่างกัน บางครั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนมีจำนวนมาก บางกิจกรรม บางโครงการ การมีส่วนร่วมกลับมีจำนวนค่อนข้างน้อย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม ยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นเชิงวิชาการเพื่อประกอบการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม ทั้งนี้ ผลที่ได้จากการศึกษา สามารถใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาระบบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่นและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนต่อไป

คำถามการศึกษา

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีอะไรบ้าง
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานการศึกษา

ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร การมีจิตอาสา ความรับผิดชอบ และภาพลักษณ์องค์กร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับสูง

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม ใน 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยการมีจิตอาสา ปัจจัยความรับผิดชอบ และปัจจัยภาพลักษณ์องค์กร

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 9 หมู่บ้าน 1,250 ครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 คน ซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนรวมทั้งสิ้น 1,250 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม, 2555ข : 6)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 304 คน ได้จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ยามาเน (Yamane, 1967 : 725 ; อ้างถึงใน ไพศาล วรคำ, 2555 : 101) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ จำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่

3.1.1 การติดต่อสื่อสาร

3.1.2 การมีจิตอาสา

3.1.3 ความรับผิดชอบ

3.1.4 ภาพลักษณ์องค์กร

3.2 ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ใน 4 ด้าน ได้แก่

3.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3.2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3.2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

3.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

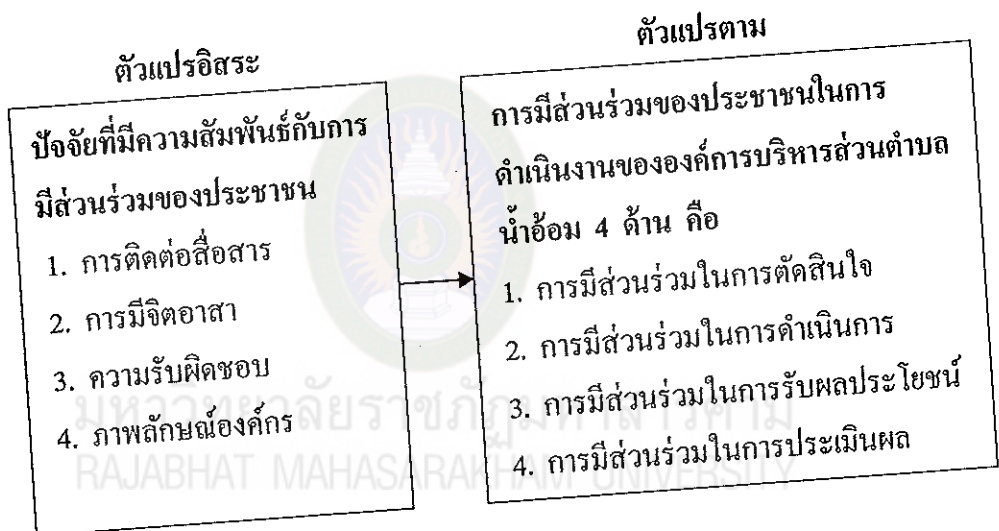
พื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

5. ขอบเขตด้านระยะเวลาการศึกษา

ใช้ระยะเวลาในการศึกษา กุมภาพันธ์ - ธันวาคม 2556

กรอบแนวคิดการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ผู้ศึกษาจึงได้นำเอาแนวคิดเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร(จุฑาทรีณ์ มาลัยพวง, 2550 : 11 - 33) การมีจิตอาสา ความรับผิดชอบ (ปฎิญา เทพวงศ์, 2556 : 22 - 35) ภาพลักษณ์องค์กร (สมคิด เปลี่ยนประเสริฐ, 2552 : 8 - 24) และแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของโคเฮน และ อีฟฮอฟ นำมาประยุกต์ปรับใช้เป็นกรอบในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 4 ด้าน ได้แก่
 - 1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหา ความต้องการ กำหนดเป้าหมาย เสนอแนวทางการพัฒนา ร่วมวางแผน และเสนอโครงการ กิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจเลือกโครงการ กิจกรรมที่ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญของโครงการ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น

1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อมดำเนินการ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรม

1.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม ได้รับผลประโยชน์จากแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมการพัฒนาที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการของประชาชน

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการ ว่ามีความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. การดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยพิจารณาลักษณะงานในหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

4. ประชาชน หมายถึง หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือนที่มีสิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง คุณลักษณะที่ส่งเสริม สนับสนุน หรือเอื้ออำนวยให้ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม

เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

6. การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีการติดต่อสอบถาม การติดตามข้อมูลข่าวสาร หรือใช้บริการกับหน่วยงานราชการในท้องถิ่น การพบปะ พูดคุย เสนอแนะ ปรีกษาหารือ กับผู้นำชุมชน ผู้บริหาร สมาชิกสภา หรือเจ้าหน้าที่ พนักงานของท้องถิ่น การสื่อความเข้าใจ หรือสื่อความหมาย โดยการพูดคุย ถ่ายทอดแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาหรือการแก้ไขปัญหาของชุมชนหรือท้องถิ่น ระหว่างกัน

7. การมีจิตอาสา หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีความเต็มใจในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคมส่วนรวม ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือส่วนรวม เสนอตัวมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น เสียสละกำลังแรงกาย แรงใจ สติปัญญา และทุนทรัพย์ โดยไม่หวังผลตอบแทน

8. ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและส่วนรวมด้วยความพากเพียร อดทน ละเอียดรอบคอบ ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ สุดความสามารถให้แล้วเสร็จตรงตามเวลากำหนด ยอมรับผลจากการกระทำของตนเองด้วยความเต็มใจ และพยายามปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น มีส่วนร่วม ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานหรือกิจกรรมของท้องถิ่น สอดส่อง ดูแล เอาใจใส่ต่อชุมชนหรือท้องถิ่น

9. ภาพลักษณ์องค์กร หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีความรู้สึกนึกคิดต่อหน่วยงานราชการ ผู้บริหาร สมาชิกสภา เจ้าหน้าที่หรือพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเป็นที่พึงให้กับประชาชน การมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานหรือการปฏิบัติงาน การมีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่ สุดความสามารถ และการบริการที่มีคุณภาพเกิดความพึงพอใจของประชาชน

ประโยชน์การศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และเป็นข้อมูลแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดความคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่นยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY